

Samoleczenie wśród pacjentów *Self-medication among patients*

Sylwia Kałucka¹, Magdalena Antczak², Katarzyna Kapsiak²

¹ I Zakład Medycyny Rodzinnej, Uniwersytet Medyczny w Łodzi

² Koło Naukowe Medycyny Rodzinnej dla Studentów i Młodych Lekarzy przy Pierwszym Zakładzie Medycyny Rodzinnej, Uniwersytet Medyczny w Łodziⁱ

Streszczenie

Wstęp. Zgodnie z definicją WHO samoleczenie to używanie leków przez konsumenta w leczeniu chorób lub objawów rozpoznanych samodzielnie. Obecnie statystyczny Polak konsumuje średnio 34 opakowań leków rocznie, a 35% populacji regularnie przyjmuje leki przepisane przez lekarza (średnio pięć tabletek dziennie) i dwa preparaty kupowane bez recepty. **Celem pracy** było przedstawienie charakterystyki pacjentów podejmujących samoleczenie poprzez stosowanie preparatów bez recepty w ciągu ostatnich 12 miesięcy. **Materiały i metoda.** Badanie zostało przeprowadzone wśród 100 pacjentów poradni podstawowej opieki zdrowotnej z wykorzystaniem autorskiego kwestionariusza. **Wyniki.** Pacjenci najczęściej stosowali leki bez recepty w przypadku łagodnych dolegliwości (72%), wcześniejszych doświadczeń potwierdzających, że lek jest skuteczny. Najczęstszymi preparatami OTC kupowanymi przez pacjentów były witaminy (70%), środki uspakajające i nasenne (54%), środki poprawiające pamięć i koncentrację (52%). Średnio pacjenci przyjmowali 4,5 leków dziennie. Połowa ankietowanych uważała, że leki OTC mogą mieć szkodliwy wpływ na ich zdrowie, 40% nie informowała lekarza o przyjmowanych preparatach, a 21% pacjentów kontynuowało terapię lekami OTC pomimo nie ustępowania objawów chorobowych. 1/3 pacjentów nie czytało ulotki leku, stosowało dawki większe, niż zaleca producent (13%). **Wnioski.** Samoleczenie odciąża system opieki zdrowotnej w przypadkach błahych chorobowych, ale to nie zwalnia pacjenta od przestrzegania stosowania preparatów OTC zgodnie z informacją zawartą o leku i poinformowaniu lekarza o samodzielnym przyjmowaniu preparatów. Także lekarz powinien pamiętać i zapytać o stosowanie preparatów OTC szczególnie, jeśli wystąpiły działania niepożądane lub pacjent choruje na chorobę przewlekłą. *Geriatrics 2016; 10: 248-254.*

Słowa kluczowe: samoleczenie, leki bez recepty, wiedza, pacjent

Abstract

Background. According to the WHO definition self-medication is using drugs by a consumer to treat diseases or symptoms identified by yourself. Currently, the average Pole takes an average of 34 packs of drugs per year and 35% of the population regularly takes medicines prescribed by a doctor (an average of five pills daily) and extra two over-the-counter pills. **The aim of the study** was to present the characteristics of the patients who used self-medication by taking over-the-counter pills in the past 12 months. **Material and methods.** The study was carried out on based on the form of a propriety survey, conducted in primary care office. This study involved 100 patients. **Results.** Patients most often used OTC medicines to alleviate mild symptoms (72%) were confirmed by past experience that the medication had been effective. The most common OTC preparations were bought by patients were vitamins (70%), sedatives and sleep (54%), memory enhancers and concentration (52%). On average the patients received 4.5 medicines per day. Half of them believed that OTC drugs can have harmful effects on their health, and 40% of respondents did not inform their doctor about medicines without prescription that they took them independently. Group of patients (21%) continued therapy OTC medicines, even though the symptoms no relief. One third of patients did not read medical leaflet, and they used higher doses than it is recommended (13%). **Conclusions.** Self-medication brings relief for the health care system in cases of trivial disease, but the patient

should adherence to use of OTC according to leaflet medicine and also inform the doctor about self-treatment. A doctor also should remember and asks for the use of OTC by a patient, especially when a side-effect appears or he suffers from chronic disease. *Geriatrics 2016; 10: 248-254.*

Keywords: self-medication, over-the-counter (OTC), knowledge, patient